

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2019 M. VASARIO 13 D. NUTARIMO NR. 135 „DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTO METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS, VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTŲ GRUPĖS METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR VALSTYBĖS PAŽANGOS ATASKAITOS RENGIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

Suinteresuotos institucijos pavadinimas (rašto data ir numeris)	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
Valstybės kontrolė (2026-04-29 raštas Nr. SD-(70-1.8 Mr)-387)	<p>Pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse rodiklių sąrašas neaiškiai reprezentuoja pagrindinius rezultatus, o Pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos rengimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 14 p. nustatyti rodiklių atrankos kriterijai yra bendro pobūdžio („reikšmingas pokytis“, „sisteminis rezultatas“, „visuomenei reikšminga problema“), tačiau jų turinys nėra detalizuotas. <...></p> <p>Taip pat neaiški rodiklių atrankos logika – nepaaiškinta, kodėl į sąrašą įtraukiami kai kurie mažesnės reikšmės rodikliai (pvz., Nacionaliniame pažangos plane – tik papildomai stebimi), o dalis strategiškai reikšmingų rodiklių, nustatytų Nacionaliniame pažangos plane ar kituose planavimo dokumentuose, į sąrašą neįtraukti. Siūlome patikslinti Aprašo 14 p. nustatytus kriterijus, juos sukonkretinant, ir pagrįsti rodiklių atranką, aiškiai nurodant jų atitiktį šiems kriterijams ir pagrindžiant rodiklių atranką.</p> <p>Iš Nutarimo projekto neaišku, ar (ir kaip) Ataskaitoje bus naudojami kartu su vidutinės trukmės biudžetu patvirtinti Nacionalinio pažangos plano pažangos uždavinių stebėsenos rodikliai ir jų siektinos reikšmės. Neaišku, ar šie rodikliai bus įtraukiami į Ataskaitoje analizuojamų rodiklių sąrašą. Siūlome aiškiai nustatyti šių rodiklių vietą Ataskaitoje ir jų ryšį su analizuojamais rodikliais.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>14.1 papunktyje vartojamas terminas „reikšmingas pokytis“ atitinka Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje vartojamą terminą: „Pagrindiniai rezultatai valstybės veiklos srityse – tai per ataskaitinius metus pasiekti, rengiant pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitą turimais duomenimis įvertinami ir ataskaitiniais metais reikšmingą poveikį atitinkamos valstybės veiklos sričiai turintys pokyčiai arba pasiekimai.“</p> <p>14.2 papunktyje vartojamas terminas „sisteminis rezultatas“ paaiškinamas toliau pačiame papunktyje – „kompleksinį įgyvendinamų ir (ar) planuojamų įgyvendinti vieno ar kelių viešojo sektoriaus subjektų priemonių rezultatą.“</p> <p>Prie teikimo rašto pridedama papildoma informacija, kurioje nurodyta, kokį iš 14 punkte nurodytų kriterijų Rodiklių sąraše nurodyti rodikliai atitinka, ir pateikiami argumentai, kodėl atitinkami rodikliai įtraukti į Rodiklių sąrašą. Ši informacija negali būti pateikiama Vyriausybės nutarime, nes nėra reguliavimo objektas, todėl teikiama kaip teikimo rašto dalis.</p> <p>Neatsižvelgta.</p> <p>Aprašo 6 p. nustatyta, kad „Ataskaitos dalyje „Pagrindiniai rezultatai pagal valstybės veiklos sritis“ pateikiama į Aprašo priede nurodytą Rodiklių sąrašą <...> įtrauktų Rodiklių analizė“. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Apraše jau dabar vienareikšmiškai (baigtinė imtis – 61 rodiklis) nustatyta, kokie rodikliai pristatant pagrindinius rezultatus pagal valstybės veiklos sritis Ataskaitoje bus aptariami. Kai Aprašu tvirtinamas konkretus baigtinis Rodiklių sąrašas, sąsajų su kitais konkrečiais dokumentais ir juose minimais rodikliais nustatymas neatitiktų teisėkūros ekonomiškumo ir aiškumo kriterijų. Paminėtina ir tai, kad pagrindinių rezultatų pagal valstybės veiklos sritis nustatymas kildinamas iš Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, bet ne iš Biudžeto sandaros įstatymo nuostatų.</p>

	<p>Aprašo 10–13 p. Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo rezultatai pateikiami keliais skirtingais pjūviais – numatomas jų sisteminis pristatymas, vertinimas ir rezultatų atskleidimas, taip pat sudaroma galimybė kartoti kitose Ataskaitos dalyse aptariamus rodiklius. Pažymėtina, kad toks reguliavimas išskaido Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo vertinimą į kelias dalis, todėl neaišku, kaip jos tarpusavyje susijusios ir kaip papildo viena kitą. Be to, Aprašo 13 p. numatyta galimybė kartoti kitose Ataskaitos dalyse pateikiamus rodiklius neatskleidžia šios dalies papildomos vertės ir didina informacijos pasikartojimo riziką. Siūlome atsisakyti šios Ataskaitos dalies ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimą atskleisti pateikiant rodiklių pasiekimo rezultatus, juos siejant su įgyvendintomis priemonėmis, taip išvengiant informacijos dubliavimo.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsisakyta nuostatos dėl galimybės kartoti rodiklių informaciją. Į Aprašą įtraukta nuostata apie atskirose Ataskaitos dalyse teikiamos informacijos papildomumą, aiškiai atskleidžiant, kas siejama: „12. Ataskaitos dalyse „Kontekstas – makrolygmens socioekonominių rodiklių apžvalga“, „Pagrindiniai rezultatai pagal valstybės veiklos sritis“ ir „Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo rezultatai“ pateikiama informacija gali būti teikiama papildomumo principu, aiškiai nurodant, su kuria Ataskaitos dalies vieta tarpusavio sąsaja nustatoma.“</p> <p>Vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 3 straipsniu, Vyriausybė savo veikloje vadovaujasi Vyriausybės programa, kuriai pritaria Seimas. Atitinkamai Vyriausybės įstatymo 5 straipsnyje nustatyta, kad „Vyriausybė solidariai atsako Lietuvos Respublikos Seimui už bendrą savo veiklą“, vykdamas Vyriausybės programą, kuriai pritarė Seimas. Įgyvendindama Vyriausybės programą, Vyriausybė savo veikloje vadovaujasi taip pat ir šalies strateginio planavimo dokumentais bei įgyvendina tikslines pastangas siekti atitinkamų rodiklių pažangos, tačiau Vyriausybės solidari atskaitomybė Seimui ir visuomenei už bendrą savo veiklą neturėtų būti susiaurinama tik Aprašu nustatomu Rodiklių sąrašu, kuris yra baigtinis. Tai neatitinka Vyriausybės įstatymo dvasios dėl Vyriausybės atskaitomybės ir veiklos parlamentinės kontrolės įgyvendinimo, nes Vyriausybė, įgyvendindama Vyriausybės programą, kuriai pritarė Seimas ir kuriai įgyvendinti ji gavo įgaliojimus, įsipareigoja veikti daugiau ir plačiau, nei būtų galima susieti su Rodiklių sąraše esančiais rodikliais. Tačiau tam, kad būtų galima atskleisti Vyriausybės tikslingas pastangas atspindėti veiklą prisidedant prie Rodiklių sąrašo rodiklių pažangos, Apraše numatytas 12 punktas.</p>
	<p>Aprašo 9 p. nustatyta, kad finansiniai duomenys yra siejami su ministerijų pažangos ir (ar) tęstinės veiklos priemonėmis ir priskiriami valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio elementams, tačiau nėra užtikrinamas aiškus šių duomenų susiejimas su rodiklių reikšmių pokyčiais. Pažymėtina, kad dalis</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Remiantis Biudžeto sandaros įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis, valstybės biudžetas sudaromas priemonių (pažangos ir tęstinių) lygmeniu. Priemonės siejamos su uždaviniais, uždaviniai su tikslais.</p>

	<p>rodiklių gali nebūti tiesiogiai susieti su ministerijų vykdomomis priemonėmis ar strateginio veiklos plano rodikliais, todėl gali nebūti galimybės pagrįstai susieti finansinių išteklių su šių rodiklių pokyčiais. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 11 str. 1 d. 3 p., Ataskaitoje turi būti pateikiama analizė, leidžianti veiklos rezultatus susieti su jiems sunaudotais ištekliais. Nesant aiškiai apibrėžtos finansinių duomenų ir rodiklių reikšmių sąsajos, sudaromos prielaidos vertinti tik išteklių panaudojimą, o ne jų poveikį pasiektiems rezultatams. Siūlome nustatyti, kaip finansiniai duomenys siejami su rodiklių reikšmių pokyčiais.</p>	<p>Atitinkamai ir atskaitomybės už valstybės biudžeto įgyvendinimą pats žemiausias lygmuo yra priemonių lygmuo.</p> <p>Pagal galiojantį teisinį reguliavimą asignavimų valdytojai biudžeto asignavimus paskirsto priemonėms, bet ne rodikliams, o rodikliai atitinkamai priskiriami priemonėms. Pažymėtina, kad vienai priemonei gali būti priskiriami ir keli rodikliai. Asignavimų valdytojai, rengdami savo strateginius veiklos planus, taip pat biudžeto programų sąmatas, niekaip nesieja asignavimų su rodiklio reikšmės pokyčiu. Pažymėtina, kad finansinių išteklių planavimas valstybėje vykdomas tik priemonių, bet ne rodiklių lygmeniu: „Programos sąmata – dokumentas, kuriame pagal kiekvieną programos priemonę ir šių priemonių ekonominę ir funkcinę išlaidų klasifikacijas, tvirtinamas finansų ministro, nurodomos 3 biudžetinių metų planuojamų asignavimų sumos programai vykdyti.“</p> <p>Jeigu valstybės biudžeto planavimo ir atskaitomybės procesuose atsirastų asignavimų suplanavimo ir vykdymo informacija pagal rodiklius ir ji būtų kaupiama valstybės informacinėse sistemose, Vyriausybės kanceliarija tokią informaciją galėtų naudoti Ataskaitoje.</p>
	<p>Aprašo 16.1–16.3 p. numatyta galimybė keisti, atsisakyti ar papildyti rodiklių sąrašą, tačiau nėra nustatyti reikalavimai, užtikrinantys rodiklių palyginamumą laikui bėgant, pasiektų rezultatų tvarumo įvertinimą ir objektyvų rodiklių keitimo pagrindimą. Pažymėtina, kad keičiant rodiklius gali būti prarandama galimybė palyginti rodiklių reikšmes tarp laikotarpių ir vertinti jų pokyčių dinamiką, o atsisakius rodiklio iš karto pasiekus pokytį, neįvertinamas šio pokyčio tvarumas. Be to, Aprašo 16.3 p. vartojama sąvoka „atsiradus poreikiui“ nėra apibrėžta, todėl gali sudaryti prielaidas rodiklius keisti atsižvelgiant į esamą situaciją, o ne siekiant nuosekliai vertinti veiklos rezultatus. Siūlome nustatyti rodiklių keitimo sąlygas taip, kad būtų užtikrintas jų palyginamumas laikui bėgant, galimybė įvertinti pasiektų rezultatų tvarumą ir objektyvius rodiklių keitimo pagrindimas.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Papildyta įsitikinimu dėl rezultatų tvarumo, kai užsibrėžtas tikslas pasiektas: 16.2. Rodiklis nebeatitinka Aprašo 14 punkte nustatyto kriterijaus, kurio pagrindu jis buvo įtrauktas į Rodiklių sąrašą, taip pat ir tuo atveju, jeigu siekiamas pokytis buvo įgyvendintas ar viešosios politikos problema išspręsta, <u>prieš tai įsitikinus įgyvendinto pokyčio ar išspręstos problemos rezultato tvarumu</u>“.</p> <p>Suprantamas siekis užtikrinti rodiklių palyginamumą bėgant laikui. Tuo tikslu ir buvo nuspręsta Aprašu patvirtinti konkretų Rodiklių sąrašą, siekiant visus suinteresuotus asmenis informuoti, kokie rodikliai bus analizuojami Ataskaitoje. Pažymėtina, kad aptariamasis Rodiklių sąrašas tvirtinamas Vyriausybės nutarimu, o tai taip pat implikuoja siekį išlaikyti jį kuo stabilesnį ir keisti, tik jei yra objektyvių ir būtinų aplinkybių.</p> <p>Rodiklių keitimo, atsisakymo, papildymo galimybė turi būti numatyta Apraše, kitaip teisinis reguliavimas dėl Ataskaitos rengimo, vadovaujantis Aprašu, būtų teisiškai neišbaigtas.</p> <p>16.3 papunktyje vartojama terminas „atsiradus poreikiui“ yra paaiškinamas jį tiesiogiai pačioje nuostatoje susiejant su Aprašo 14.3 papunktyje nurodytu įtraukimo į Rodiklių sąrašą kriterijumi „leidžia įvertinti visuomenei reikšmingos viešosios politikos problemos sprendimo pažangą ir (ar) pokytį atitinkamuose visuomeniniuose santykiuose, kurio siekiama valstybės mastu“. Tai reiškia, kad jeigu valstybėje susiklostytų tokia situacija, kurią būtų tikslinga vertinti pagal konkretų rodiklį, kuris dėl situacijos aplinkybių tampa svarbus pagrindinių</p>

		rezultatų pagal valstybės veiklos sritis vertinimo kontekste, toks naujas rodiklis Vyriausybės sprendimu gali būti įtraukiamas.
--	--	---
